

Fortælleren Jens

Af H. C. Gulløv

I 1992 deltog Jens og Dagny som gæster i projekt Skjoldungen. Området syd for Ammassalik var blandt de få egne i Grønland, som Jens endnu ikke havde besøgt. For Jens var formålet at indsamle materiale til bogen *Hvis vi vågner til havblik*. Ved munden af Bernstorffs Isfjord omtrent 80 km nord for Skjoldungen havde vi den sommer lagt den arkæologiske lejr, og ud fra vore oplysninger kunne vi her forvente at finde en af de største koncentrationer af ruiner langs denne kyst, kaldet Kong Frederik VI's Kyst.

I denne egn havde den berømte drabsmand Iisimmardik fra Ammassalik fundet sit endeligt i sommeren 1892, da landsmænd havde sendt ham i døden med en geværkugle gennem hovedet. Jens havde for 30 år siden i Ammassalik fået beretningen gengivet af Iisimmardiks barnebarn og var i 100-året for denne dramatiske begivenhed opsat på at se stedet.

Vi sejlede af sted til de yderste øer, som udgjorde den sydlige bred af den store isfjord. På en boplads herude havde Christian Poulsen, den kendte Aallaaru-

taa, haft sit store fælleshus. Beskrivelsen af dette havde vi med i form af en fotokopi af Knud Rasmussens notesbog fra 7. Thuleekspedition, hvor Christian i 1932 havde virket som kendtmand. På en nærliggende plads lå ruinen af et andet fælleshus, hvorom Knud Rasmussen intet vidste. Han havde dog kort noteret: »Her har været fanget en hvalros, som sprang på land, da hundene gøede ad den – alt hvad der vides i en menneskealder«. Da Jens kom i land på dette sted, fastslog han med stor sikkerhed, at det var Iisimmardiks boplads, fordi beliggenheden nedenfor et højt stejlfjeld ganske passede med, hvad han var blevet fortalt.

Ruinen, den eneste på pladsen, lå ganske rigtigt ved foden af en uhyre fjeldvæg, som udgjorde den østligste rand af den 281 meter høje Saddiariseq. Jens fortalte: »En dag Iisimmardik ikke var hjemme, dukkede en hvalros op – et dyr, som Iisimmardik uvist af hvilken grund længe havde fablet om at træffe, selv om det yderst sjældent kom på disse kanter.« Depoterne på pladsen var fulde af knogler af store sæler, remmesæl og klapmyds,



Dagny og Jens Rosing ved Bernstorffs Isfjord, 1992. (Foto: H. C. Gulløv).

og vidnede om god fangst. Men dengang hvalrossen blev nedlagt, fortalte Jens, var man endnu ikke flyttet i telt, og fangsten af det sjældne dyr var ikke tiltænkt depoterne.

Jens fortsatte: »Tre dage efter, at hvalrossen var fanget, samledes mændene om hovedet for at opdele stødtænderne i fangstparter. Issiavik forærede Iisimmardik noget af sin part, nok til en harpunspids. Det blev svogeren synligt glad over.« Det var mens Iisimmardik sad på en af de flade klipper øst for pladsen og filede sin harpunspids til, at han blev dræbt af en riffelkugle. Jens' fortælling blev ledsaget af overbevisende armbevægelser, som udpegede de enkelte steder for begivenheden. Vi lyttede til den medrivende fortælling, mens solen skin-

nede ned over den smukke scene, hvor vi stod.

Men der var jo også andre bopladser i nærheden, og enkelte lå endda nedenfor bratte fjeldsider. En af disse lå på sydsiden af Saddiariseq og hed oven i købet Anorarluarsik, dvs. stedet med den utilregnelige vind. Tvivlen nagede i os, men ikke i Jens. Men tvivlen kom den anklagede til gode. En af tilhørerne var krøbet ned i den endnu velbevarede husgang og kom tilbage med et oversavet knoglefragment. Det var bækkenknoglen af en hvalros!

Om aftenen i teltet læste Jens op af sit manuskript om Iisimmardik, og vi fejrede hans fødselsdag. Jeg mindes endnu Jens, som gentagne gange havde sagt: »Det har vel nok været en god dag.«